

**แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมินนายบุญยัง ศรีจันทร์.....

ตำแหน่งปัจจุบันนักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ.....ตำแหน่งเลขที่.....๔๕๙๓.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน.....ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างาน รับผิดชอบในการบริหารจัดการพื้นที่ต้นน้ำและพัฒนาระบบนิเวศต้นน้ำ อนุรักษ์, ฟื้นฟู, ปรับปรุง, บำรุงดูแล, ป้องกันรักษาและศึกษา ซึ่งต้องกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงในด้านวิชาการป่าไม้ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย หรือ

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงในด้านวิชาการป่าไม้ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาที่ยาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายกษาวิจัยพื้นที่ต้นน้ำ ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำ

โดยปัจจุบัน ข้าพเจ้าปฏิบัติงานทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ส้าน จังหวัดเชียงราย และหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย อีกหน้าที่หนึ่ง สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงราย)

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้งนักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....ตำแหน่งเลขที่.....๗๒๕.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง.....ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างาน ซึ่งต้องกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญงานสูงมากในด้านวิชาการป่าไม้ สัตว์ป่า และควบคุมไฟป่า ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย หรือ

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญงานสูงมากในด้านวิชาการป่าไม้ สัตว์ป่า และควบคุมไฟป่า ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย.....

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง ปังจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำห้วยส้าน อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ.....เมษายน - ตุลาคม ๒๕๖๖.....

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ ความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ วนศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการพัฒนาชุมชน

๓.๒ แนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ ได้แก่

๓.๒.๑ แนวคิดด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงทรัพยากรอื่นควบคู่กันไป เพราะทรัพยากรธรรมชาติต่างก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และส่งผลต่อกันอย่างแยกไม่ได้ และการวางแผนการจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด ต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และคุณภาพชีวิตอย่างกลมกลืน ตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กันไป (สุญาณิ, ๒๕๔๑)

๓.๒.๒ แนวคิดด้านการจัดการลุ่มน้ำ

การจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติทุก ๆ อย่าง ภายในพื้นที่ลุ่มน้ำร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย ตั้งแต่ร่วมกันกำหนดขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำที่ต้องการจัดการ ร่วมกันคิดวิเคราะห์สถานการณ์ ร่วมกันตัดสินใจ กำหนดทิศทางการจัดการ ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ร่วมกันรับผิดชอบผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น และร่วมกันจัดสรรผลประโยชน์อย่างทั่วถึงเท่าเทียม (RECOFT, ๒๕๖๐)

๓.๒.๓ แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

กระบวนการของกลุ่มองค์กร ชุมชน มีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ โดยมีความเข้าใจ ในปัญหาของตนและตระหนักถึงสิทธิ์ของตนที่มีต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บุคคล ได้รับข้อมูลใหม่ที่ช่วยเพิ่มอำนาจ ความคิด และโอกาสได้ร่วมวิเคราะห์ และตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย ในกิจกรรมเหล่านั้น (โกวิทย์, ๒๕๔๑)

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

การเสื่อมโทรมของระบบนิเวศป่าไม้ เป็นสาเหตุหลักของการเกิดปัญหาภัยธรรมชาติของประเทศไทย อัตราการเกิดภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ดินถล่ม ภัยแล้ง มีปริมาณความรุนแรงมากขึ้นตลอดทุกปี การแก้ไขปัญหาจะต้องพยายามฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ให้ค่อยๆ กลับคืนสู่สภาพดั้งเดิม ตามลำดับการพัฒนา ทั้งการปล่อยให้มีการฟื้นฟูตามธรรมชาติของป่าไม้เอง รวมทั้งให้ความรู้แก่ประชาชนให้เข้าใจการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกันในเชิงนิเวศวิทยาแบบบูรณาการ (สศร, ๒๕๕๓) ซึ่งในพื้นที่ป่าต้นน้ำของจังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ที่พบปัญหาดังกล่าว หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ส้าน จัดตั้งขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๒๑ เดิมใช้ชื่อ หน่วยปรับปรุงต้นน้ำกกที่ ๓ (แม่ส้าน) เพื่อรับผิดชอบลุ่มน้ำแม่ลาว พื้นที่ลุ่มน้ำย่อย ห้วยส้าน มีหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยส้านพลับพลา บ้านห้วยส้านอาข่า บ้านดอยขมภู ตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว และ บ้านห้วยส้าน บ้านแม่มอญ ตำบลห้วยขมภู อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย (หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ส้าน, ๒๕๖๔) มีการดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำ ด้วยการปลูกป่าฟื้นฟูต้นน้ำและปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำโดยทดแทนทางธรรมชาติ เพิ่มความชุ่มชื้นบนพื้นที่ต้นน้ำ ด้วยการสร้างฝายต้นน้ำลำธารตามแนวพระราชดำริ ปฏิบัติงานป้องกันรักษาป่าต้นน้ำ ด้วยการป้องกันไฟป่า และการปลูกระยะสั้น ปฏิบัติงานงานป้องกันการพังทลายของดินบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ ด้วยการส่งเสริมการทำ การเกษตรเชิงอนุรักษ์ และการใช้หญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริ ส่งเสริมปลูกสร้างจิตสำนึก และการสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการต้นน้ำ ตลอดจนส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ต้นน้ำ

หน่วยจัดการต้นน้ำแม่ส้าน มีแนวทางการดำเนินงานในการฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำและจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารให้สามารถอำนวยน้ำที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอตลอดทั้งปี รวมทั้งการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมของราษฎรซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำให้ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ตลอดจนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำตามศักยภาพลุ่มน้ำ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูป่าในพื้นที่ต้นน้ำห้วยส้าน อำเภอแม่ลาว จังหวัด เชียงราย สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินงาน ได้ดังนี้

๔.๑ วัตถุประสงค์

๔.๑.๑ เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูป่าด้านการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๒ เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของการฟื้นฟูป่าต้นน้ำได้อย่างเหมาะสม
๔.๒ ขั้นตอนในการดำเนินงาน

๔.๒.๑ ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เป็นผู้แทนครัวเรือนของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตามหลักเกณฑ์การหาตัวอย่างของประชากร โดยใช้ของทาโร่ ยามานะ (Yamane, ๑๙๗๓) โดยทำการสุ่มจากประชากร ได้จำนวน ๗๙๖ ครัวเรือน ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ซึ่งเท่ากับ ๐.๐๕

๔.๒.๒ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานชุมชน จำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยส้าน อำเภอแม่ลาว และ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้เป็นปัจจุบัน จำนวน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่

๑) บ้านห้วยส้านพลับพลา หมู่ที่ ๕ ตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

๒) บ้านดอยขมภู หมู่ที่ ๗ ตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

๓) บ้านห้วยส้านอาชา หมู่ที่ ๙ ตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

๔) บ้านห้วยส้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยขมภู อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

๕) บ้านแม่มอญ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยขมภู อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ลำดับ	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านห้วยส้านพลับพลา	๕	๔๘๙	๔๔๖	๔๒๔	๘๗๐
๒	บ้านดอยขมภู	๗	๙๖	๑๐๕	๙๙	๒๐๔
๓	บ้านห้วยส้านอาชา	๙	๑๔๓	๒๓๑	๒๔๙	๓๘๐
๔	บ้านห้วยส้าน	๑	๓๐๕	๔๖๗	๕๐๖	๙๗๓
๕	บ้านแม่มอญ	๒	๔๘๘	๓๒๐	๓๒๘	๖๔๘
รวม			๑,๕๒๑	๑,๙๖๙	๒,๐๐๖	๓,๙๗๕

๔.๒.๓ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถามจะต้องกำหนดเนื้อหาให้ครอบคลุมตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และเนื้อหาที่จำเป็น สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ การสุ่มตัวอย่างจากประชากร คัดเลือกจากพื้นที่ศึกษาที่มีงานเกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำห้วยส้าน

๔.๒.๔ นำข้อมูลที่ได้ตามข้อ ๒) มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (descriptive analysis) ซึ่งประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) และการสังเคราะห์ข้อมูล (synthesis) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรในแต่ละปัจจัยที่ทำการศึกษา และใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ประกอบด้วย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร และใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test : X^2) ในการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย (กฤษณะเดชนันท์, ๒๕๖๑)

๔.๒.๕ สรุปผลการศึกษาที่ได้นำมาเขียนเป็นรูปเล่มรายงานเรียงตามวัตถุประสงค์ สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินงานและใช้ประโยชน์ ต่อไป

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ ผลงานเชิงปริมาณ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการฟื้นฟูป่าในพื้นที่ต้นน้ำห้วยसान ได้แก่ ไม่ใช่สอย ระยะทาง และแหล่งน้ำ เนื่องจากชุมชนเห็นความสำคัญ และคุณค่าของพันธุ์ไม้ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้การคัดเลือกพันธุ์ไม้เป็นไปตามประโยชน์ใช้สอยของชุมชน พันธุ์ไม้ที่นำไปปลูก ถ้าเป็นพันธุ์ไม้ที่เป็นไม้พื้นถิ่น ตรงตามโครงสร้างป่าเดิม คาดการณ์ว่าจะได้รับการดูแลและทำให้มีอัตราการรอดสูง เนื่องจากเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการ ในการใช้ประโยชน์ยังเกิดการอนุรักษ์ และเป็นการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ได้ดังเดิม

๕.๒ ผลงานเชิงคุณภาพ

เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าจากเจ้าหน้าที่ ราษฎรมีความต้องการพึ่งพาผลผลิตจากป่าและต้องการใช้ประโยชน์ในเขตป่า รวมทั้งราษฎรเคยได้รับข่าวสารหรือคำเชิญชวนการฟื้นฟูป่า ซึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำชุมชน และจากการประชุมหมู่บ้าน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

การฟื้นฟูป่าแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนในการคัดเลือกพันธุ์ไม้ โดยหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมต้องมีการวางแผนการส่งเสริมพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ป่าต้นน้ำห้วยसान รวมทั้งต้องมีการพิจารณาพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับการอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมกันในพื้นที่ด้วย เพื่อให้การดำรงชีพของชุมชนสอดคล้องกับการฟื้นฟูอย่างเหมาะสมส่งผลให้ได้ป่ากลับคืนและรายได้ที่เลี้ยงชีพได้ และจะต้องมีการวางแผนและจัดการการฟื้นฟูป่าต้นน้ำห้วยसान อำเภอแม่ลาว ดังนี้

๑) ด้านลักษณะพื้นที่ต้นน้ำและชุมชนกับป่าต้นน้ำ การจัดการแบบมีส่วนร่วมถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายป่าต้นน้ำ การใช้ฐานทรัพยากรจากป่าต้นน้ำของชุมชนต้องวางแผนด้านการจัดการให้ชัดเจน การที่ตนเองสามารถใช้ประโยชน์จากป่าที่ดูแลได้อย่างเป็นธรรม ความภูมิใจที่ได้อนุรักษ์ป่าเพื่อส่วนรวม ความมั่นคงทางอาหาร และความมั่นคงทางรายได้

๒) ด้านสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ สภาพทางภูมิศาสตร์ และการรักษาดูแลป่าต้นน้ำโดยชุมชน ส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ส่วนพื้นที่ทำกินของเกษตรกร เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผืนป่าถูกบุกรุกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งขณะนี้ภาครัฐก็มีแนวทางให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้

๓) ด้านกฎหมายของรัฐในการป้องกันแหล่งน้ำ กฎหมายมีการเชื่อมโยงประสานการทำงานในระดับตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค สู่ระดับประเทศ โดยมีเป้าหมายที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน

ในทิศทางเดียวกัน ผู้นำมีการเชื่อมโยงประสานกับภาคีเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ภาครัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

๔) ด้านความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย และเกิดชุมชนเครือข่ายเข้มแข็ง การผลักดัน การดำเนินงาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร และองค์กร และความร่วมมือด้านวิจัยและพัฒนา ปลูกพืชเกษตรควบคู่กับไม้ป่า เพิ่มขีดความสามารถในการ วิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

๕) ด้านป่าต้นน้ำยั่งยืน พุทธกรรมการบริหารจัดการและความสามารถ พัฒนากลุ่มต่างๆ ให้เป็น ประชาคมหรือเครือข่ายเดียวกัน ส่งเสริมการฟื้นฟูและการปลูกป่าในรูปแบบวนเกษตร ส่งเสริมบทบาท ภาคเอกชนและชุมชนเพื่อสร้างพลังร่วมในการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ สนับสนุนจัดตั้งกลไกและกองทุนเพื่อ การฟื้นฟู เยียวยา และชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ บูรณาการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเข้าสู่กระบวนการ วางแผน ทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชนท้องถิ่น พัฒนางค์ความรู้ ไข่มุมการจูงใจผู้ประกอบการ ที่ดำเนินกิจการอย่างมีจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. ความยั่งยืนและซับซ้อนในการดำเนินการ

๗.๑ ที่ตั้งหมู่บ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ส้าน เป็นการตั้งบ้านเรือน กระจาย ตามพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศสูงชัน การเดินทางและการติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง เกิดความล่าช้า

๗.๒ ราษฎรบางส่วนไม่ได้รับการศึกษา ทำให้การสร้างความรู้เข้าใจ การสื่อสารให้ตรงตามวัตถุประสงค์ กับชุมชน ทำได้ค่อนข้างยาก การเข้ามามีส่วนร่วมของราษฎรมีน้อย

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๘.๑ ราษฎรบางกลุ่มในหมู่บ้านเป้าหมาย มีทัศนคติต่อต้านการเข้าดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของ หน่วยงานภาครัฐ จึงไม่ให้ความร่วมมือ หรือมีความร่วมมือน้อย

๘.๒ ชุมชนที่อาศัยโดยรอบหน่วยจัดการต้นน้ำแม่ส้าน เป็นชาวไทยภูเขาหลากหลายชนเผ่า ราษฎรบาง กลุ่มจึงมีข้อจำกัดด้านการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และสมาชิกของชุมชน ทำให้กระบวนการดำเนินงานบาง กิจกรรมเกิดความล่าช้า

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ นำองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกกล้าไม้ที่ตรงตามความต้องการของชุมชนไปใช้ประโยชน์ในการ บริหารจัดการพื้นที่ขึ้นอยู่กับบริบทภายใต้เงื่อนไขของประเภทป่าของแต่ละพื้นที่ จะทำให้กล้าไม้ที่นำไปส่งเสริม การปลูกมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และอัตราการรอดตายสูง

๙.๒ หน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมกล้าไม้ให้แก่ชุมชน จะต้องติดตามและประเมินผล การส่งเสริม การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ว่าเมื่อราษฎรนำกล้าไม้ไปปลูกในพื้นที่แล้ว มีการบำรุง ดูแล รักษากล้าไม้ อย่างถูกวิธีหรือไม่

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

(๑)	สัดส่วนของผลงาน.....%
(๒)	สัดส่วนของผลงาน.....%
(๓)	สัดส่วนของผลงาน.....%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)ผู้ขอประเมิน

(...นายบุญยัง ศรีจันทร์...)

วันที่...๑๐.../...มกราคม.../...๒๕๖๗....

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑)	
(๒)	
(๓)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นายบัณฑิต วุฒินนท์ชัย)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำ

วันที่... 10 มค. 2567 ...

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ)
(นายชุตติเดช กมนชนนตรี)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕

วันที่... 11 มค. 2567 ...

(ผู้อำนวยการกอง/สำนัก ขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้คำรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A๔

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการ เพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑. เรื่องการพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน.....

๒. หลักการและเหตุผล

ด้วยสถานการณ์ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ได้เพิ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ และอาจนำไปสู่ภาวะวิกฤตขึ้นได้ในอนาคต และมีแนวโน้มอาจจะทำให้ทรัพยากรป่าไม้ลดลง และมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นมาตั้งแต่อดีต มาจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างเร่งรีบ ขาดการวางแผนและการบริหารจัดการด้านต่างๆอย่างไม่เหมาะสม เป็นผลให้มีการใช้ทรัพยากรในปริมาณมากจนเกินขีดความสามารถที่จะฟื้นฟูด้วยตัวเองได้ และปัจจุบันพื้นที่ป่าหรือระบบนิเวศที่มีความสมดุลทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะแหล่งต้นน้ำและป่าไม้ตามเทือกเขาต่างๆ อันเป็นทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ถูกบุกรุกทำลาย ถูกรุกรานเข้าทำประโยชน์ ถูกมนุษย์บุกรุกเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและทำกินอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีการทำลายป่า มีการปิดกั้นทางเดินของน้ำ เป็นการทำลายระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความเสื่อมโทรมของธรรมชาติจึงเกิดขึ้นตามมา จึงเป็นสาเหตุทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ป่ากำลังเข้าสู่วิกฤติ เนื่องจากเหลือพื้นที่ป่าไม้อยู่น้อยเกินกว่าจะทำหน้าที่เป็นแหล่งต้นน้ำได้อย่างพอเพียงที่จะคอยดูดซับน้ำไว้ได้ในฤดูฝน โดยเมื่อถึงฤดูแล้งจึงไม่มีน้ำไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำได้อย่างเพียงพอ จะเห็นได้ว่าในฤดูแล้ง แม่น้ำและลำธารส่วนใหญ่เหือดแห้งไม่มีน้ำไหล รวมถึงทำให้แม่น้ำที่เคยสะอาด เริ่มเสื่อมสภาพและแห้งขอด ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค สภาพความเสื่อมโทรมดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบทำให้เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆตามมา อาทิเช่น เกิดภาวะโลกร้อน เกิดภัยแล้งซ้ำซาก ต้องประสบกับปัญหาภัยแล้ง พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย หรือเกิดเหตุการณ์อุทกภัย ทั้งในเมืองและชนบท ทั่วทุกภาคของประเทศไทย หรือเกิดแผ่นดินถล่ม ไฟไหม้ป่า เกิดหมอกควัน เป็นต้น ซึ่งได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงในทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งคิดเป็นมูลค่ามหาศาล อีกทั้งราษฎรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ ต้นน้ำ อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งล่อแหลมต่อการคุกคามของระบบนิเวศลุ่มน้ำ ประกอบกับฐานะเศรษฐกิจที่ไม่สู้ดีนัก จึงทำให้บางส่วนมีการลักลอบตัดไม้ ล่าสัตว์ป่า หาของป่าเพื่อการยังชีพ ซึ่งบางส่วนยังใช้วิธีการจุดไฟเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ป่าอีกด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา จึงเห็นควรนำแนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและบูรณาการทุกภาคส่วน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลทุกรัฐบาล ได้พยายามแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านทรัพยากรป่าไม้ ที่ไม่สามารถแก้ไขให้เบาบางลงได้ ยิ่งแก้ปัญหาก็ยิ่งลุกลามทุกปี ทุกหน่วยงานราชการรู้ดีว่าเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติ แม้จะพยายามแก้ไขปัญหาภายใต้กรอบงบประมาณและอัตรากำลังที่มีอยู่อย่างจำกัด และภายใต้ความกดดันของสังคมที่จับตาเฝ้ามอง บางครั้งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ต้องตกเป็นจำเลยของสังคมและกระบวนการยุติธรรม ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จึงเป็นปัญหาที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรป่าไม้ จึงต้องมีความเข้าใจรากเหง้าของปัญหาแต่ละพื้นที่ ต้องเข้าใจวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เพื่อตั้งศักยภาพ

มาใช้เป็นกุศโลบายต่างๆ ในการอนุรักษ์ โดยบางท้องถิ่นคนกับป่า ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะเป็นวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ฉะนั้น จึงขอเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวความคิด

โดยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ให้ภาคประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ และขั้นตอนเริ่มตั้งแต่สำรวจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ติดตามตรวจสอบประเมินผล และร่วมแก้ไขปัญหา ภายใต้กรอบวิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณี ของแต่ละท้องถิ่น เช่น การอนุรักษ์คุ้มครอง การปลูกและบำรุง หรือแม้แต่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยอยู่ภายใต้กรอบ ระเบียบ ข้อกฎหมายกำหนด หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ ซึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ตลอดจนถึงการสร้างวิทยาการ หรือสร้างผู้นำ และสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีความสมดุลทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป และให้ภาคประชาชนสามารถดำรงชีพออยู่ได้ด้วยความพอเพียง สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อเสนอ ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไข

ระดับและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งออกได้ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร คือ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ทางเลือก และทางแก้ไข เช่น การประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การจัดทำรายงานประจำปี จัดหมายข่าว การให้ข้อมูลผ่านผู้นำชุมชน เวทีประชุมอำเภอ การจัดค่ายเยาวชน โครงการครูป่าไม้ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น คือ การได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ทางเลือกและแนวทางแก้ไข เช่น การลงพื้นที่ชุมชน การประชุมเวทีชุมชน การประเมินผลการดำเนินงาน การสำรวจแนวเขตทำกิน เป็นต้น

๓. การเข้ามามีบทบาท คือ การร่วมทำงานกับประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชน ว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะได้รับการพิจารณา เช่น การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/ข้อคิดเห็น การจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาของพื้นที่คุ้มครองต่างๆ เป็นต้น

๔. การสร้างความร่วมมือ คือ การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจใน รูปแบบของการเป็นพันธมิตรตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข เช่น การสำรวจแนวเขตป่าอนุรักษ์ การจัดกิจกรรมปลูกป่าต่างๆ กิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อผืนป่า เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจ คือ การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ ในรูปแบบส่งตัวแทนร่วมใช้สิทธิ เช่น การแก้ไขความขัดแย้งโดยประชาคม การประชุมรับรองแนวเขต การกำหนดกติกาการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามข้อตกลง เป็นต้น

แนวทางการจัดทำแผนงานการมีส่วนร่วมของประชาชน

พันธกิจ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ลดความขัดแย้ง สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

เป้าหมาย

๑. ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองร่วมกัน

๒. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและใช้ประโยชน์จากป่ากันชน/ป่าอนุรักษ์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๓. เกิดความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน
ต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นร่วมกัน

แผนการปฏิบัติงาน

๑. จัดตั้งคณะกรรมการร่วมในระดับท้องถิ่น

๒. จัดตั้งคณะกรรมการชุมชน

๓. อบรมศักยภาพของคณะกรรมการชุมชน

๔. ส่งเสริมการอนุรักษ์โดยภาคประชาชนเป็นแกนหลัก

๕. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐและท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคเอกชน

๖. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชุมชนในพื้นที่และนอกพื้นที่

๗. มีกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานฯ ภาคประชาชน และองค์กรเอกชน

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระบบนิเวศต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสมดุลทาง
ธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ บรรลุผลสัมฤทธิ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒. ลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานราชการกับภาคประชาชน

๓. ทุกภาคส่วนหรือองค์กรส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญ ตระหนักและให้การสนับสนุนอย่างจริงจังใน
การสร้างความร่วมมือในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์

๔. ได้รับการสนับสนุนแผนงาน/โครงการของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

๒. ระดับการให้ความสำคัญ ตระหนักและสนับสนุนของทุกภาคส่วนหรือองค์กรส่วนท้องถิ่น

๓. ระดับความพึงพอใจของทุกภาคส่วน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้

(ลงชื่อ)

(...นายบุญยัง ศรีจันทร์...)

วันที่...๑๐.../...มกราคม.../...๒๕๖๗....

ผู้ขอประเมิน